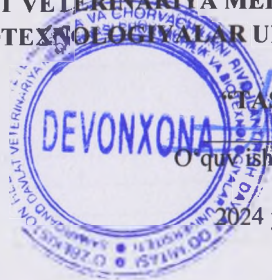

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEKNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmuurodov
2024 yil " " _____

**PARRANDA MAHSULOTLARINING VETERINARIYA
SANITARIYA EKSPERTIZASI**

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya

Mutaxassislik: 70840110 – Parranda kasalliklari

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya diagnostikasi va oziq-ovqat xavfsizligi fakulteti
70840110 – Parranda kasalliklari mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Parranda mahsulotlarining veterinariya Sanitariya ekspertizasi</i>
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	PMVSE2204
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	20
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	30
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda har xil turga mansub bo'lgan parrandalar, ulardan olinayotgan mahsulotlari turi, parranda go'shti va tuxum mahsulotlarini ozuqaviy qiymati, insonlar uchun parranda mahsulotlarning xavfsizligini taminlash maqsadida ularning veterinariya sanitariya ekspertizasi, parrandachilik mahsulotlariga baho berish va boshqalardan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Veterinariya sanitariya ekspertiza
2	Hayvonlar natomiyasi
3	Hayvonlar patologik anatomiyasi
4	Hayvonlar fiziologiyasi
5	Hayvonlar patofiziologiya
6	Epizootologiya
7	Hayvonlar ichki kasalliklari
8	Parazitologiya
9	Toksikologiya
10	Biokimyo

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Furkat Buriyevich, Veterinariya fanlari nomzodi, dotsent Utkir Ilashovich, Veterinariya fanlari doktori (DSc), dotsent
E-mail:	Furqat-i@inbox.uz otkirrasulov66@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Veterinariya sanitariya ekspertizasi" kafedrası
Taqrizchilar:	Sh.Abdurasulov-Toshkent davlat agrar universiteti "Umumiy zootexniya va veterinariya" kafedrası dotsenti K.J.Tangirov- Termiz agrotexnologiyalari va innovatsiot rivojlanish instituti Zootexnologiya, veterinariya va ipakchilik kafedrası v.b. profesori, v.f.n.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

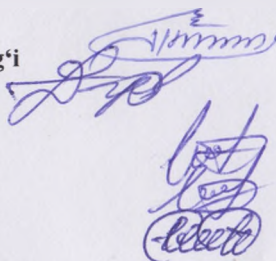
Mazkur Sillabus "Veterinariya sanitariya ekspertizasi" kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1-sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R.Ro'ziqulov

R.Davlatov

F.Ibragimov

F.Ibragimov

U.Rasulov

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;

11	Zoologiya
12	Biologiya
13	Mikrobiologiya

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jixatidan:
TN1	Turli parrandalar go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi, parranda turlarining klassifikatsiyasi, parranda go'shtining ozuqaviy qiymati, parranda go'shtini qayta ishlashda veterinariya-sanitariya nazorati, turli parrandalar go'shtini aniqlash va uning eksperizasi, yuqumli kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi, invazion kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi, zaharlanishlarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi haqida tasavvurlarga ega bo'lishi lozim;
TN2	Namuna olish va organoleptik baholash, parranda go'shti va uni qayta ishlash mahsulotlarining organoleptik baholash, parranda go'shti veterinariya-sanitariya ekspertizasi, parranda tana go'shtining nuqsonlari aniqlash, parrandalarga dastlabki ishlov berish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
	Ko'nikmalar jixatidan:
TN3	Parrandachilik mahsulotlariga birlamchi ishlov berish, parranda go'shtidan tayyorlangan kolbasa va konserva mahsulotlarining ekspertizasi, parranda tuxumining veterinariya sanitariya ekspertizasi, parranda tuxumining tuzilishi va kimyoviy tarkibi, tuxumning veterinariya sanitariya ekspertizasi, parranda tuxumini qayta ishlash va uning ekspertizasi, tuxumni qayta ishlash natijasida olinadigan mahsulotlar, tuxumni qayta ishlash natijasida olinadigan mahsulotlarning ekspertizasini biladi va ulardan foydalana oladi;
TN4	Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalana olishni biladi;
TN5	Sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalar nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab bilib oladi.
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Parranda mahsulotlarini veterinariya sanitariya nazorati faniga kirish.
M2	Asosiy parranda turlarining klassifikatsiyasi.
M3	Parranda go'shtining ozuqaviy qiymati va xarakteristikasi.
M4	Parranda go'shtini qayta ishlashda veterinariya-sanitariya nazorati.
M5	Turli parrandalar go'shtining morfologiyasi.
M6	Yuqumli kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi.
M7	Invazion kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi.

M8	Zaharlanishlarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi.
M9	Parrandachilik mahsulotlariga birlamchi ishlov berish.
M10	Parranda go'shtidan tayyorlangan kolbasa mahsulotlarining ekspertizasi.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Parranda go'shtini yangiligini organoleptik usulda aniqlash.
A2	Parranda go'shtini qaysi parranda turiga mansubligini aniqlash.
A3	Parranda tanasini qonsizlanganlik darajasini aniqlash.
A4	Parranda tanasidagi nuqsonlarni aniqlash va uning veterinariya sanitariya ekspertizasi.
A5	Parrandalarni qayta ishlash natijasida olingan yarim tayyor mahsulotlarning ekspertizasi.
Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulot (L)	
L1	Parranda go'shtidan ekstrakt tayyorlash va peroksidaza reaksiyasi yordamida uning yangiligini aniqlash.
L2	Invazion kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi
L3	Infeksion kasalliklarda parranda go'shtining veterinariya sanitariya ekspertizasi.
L4	Neytral formalin bilan reaksiyasi yordamida kasal parrandalar go'shtini tekshirish.
L5	Parranda go'shtidan tayyorlangan kolbasa mahsulotlarining ekspertizasi.
L6	Parranda go'shtidan tayyorlangan konservalarning ekspertizasi.
L7	Tuxumning sifatini baholash va ekspertizasi.
L8	Turli parranda tuxumlarining veterinariya sanitariya ekspertizasi.
L9	Qadoqlangan parranda go'shtini ekspertizasi.
L10	Majburiy so'yilgan parrandalarning veterinariya sanitariya ekspertizasi.
L11	Parranda go'shtidan tayyorlangan kolbasa va konserva mahsulotlarining ekspertizasi.
L12	Parranda tuxumlarini farqlash va tekshirish.
L13	Tovuq tuxumining kimyoviy tarkibi va tuzulishi.
L14	Radioaktiv nurlar bilan zararlangan parranda mahsulotlarining ekspertizasi.
L15	Parranda tuxumining kimyoviy tarkibi.

Mustaqil ta'lim (MT)		
1	Yovvoyi va xonaki parrandalarining turlari va tasnifi.	6 soat
2	Parrandalarning anatomik tuzilishi va morfologiyasi.	6 soat
3	Parrandalarning zaharlanishi.	6 soat
4	Parrandachilikda olib boriladigan asosiy normativ hujjatlar.	6 soat
5	Yovvoyi va xonaki parranda go'shtining oзуqaviy qiymati.	6 soat
6	Parranda go'shtini qayta ishlash mahsulotlarini baholash.	6 soat
7	Parrandalarga dastlabki ishlov berish texnologiyasi.	6 soat
8	Parranda go'shtidan tayyorlangan kolbasa mahsulotining ekspertizasi.	6 soat
9	Parranda go'shtidan tayyorlangan konserva mahsulotining ekspertizasi.	6 soat

10	Tovuq tuxumining tuzilishi va kimyoviy tarkibi.	6 soat
11	Parranda tuxumini farqlash va tekshirish.	6 soat
12	Yuqumli kasalliklarda parranda go'shtining ekspertizasi.	6 soat
13	Yuqumsiz kasalliklarda parranda go'shtining ekspertizasi.	6 soat
14	Parrandalarning zaharlanishi.	6 soat
15	Parrandalarni o'limidan oldin tekshirish.	6 soat
Jami:		90 soat

Asosiy adabiyotlar		
1.	R.Qurbonov va boshqalar. Parrandachilik sirlari /- T.: "O'zbekiston", 2013 yil, 96 bet.	
2.	R.Ro'ziyev va boshq. Parranda boqish bo'yicha uslubiy qo'llanma, Toshkent, "Tafakkur" 2019 yil, 30 bet.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.	
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.	
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil.	
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. O'z. Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 yil.	
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son.	
6.	T.E.Ostonaqulov va boshqalar. Qishloq xo'jalik mahsulotlarining veterinariya-sanitariya ekspertizasi, qayta ishlash texnologiyasi, gigiyenasi va standartizatsiyasi. O'quv qo'llanma. Samarqand, 2013 yil.	
Axborot manbaalari		
1.	www.Ziyo.net.uz .	
2.	www.vetjurnal.uz	
3.	www.sea@mail.net21	
4.	www.veterinariy.actavis	